

Nr 82.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring av gällande bestämmelser rörande älgavgifter m. m.; given Stockholms slott den 26 februari 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Föredraganden, statsrådet Domö, anmäler fråga om *ändring av gällande bestämmelser rörande älgavgifter m. m.* samt anför.

Hushållningssällskapet i Hallands län har i skrivelse den 20 december 1941 hemställt, att utredning omedelbart måtte igångsättas angående ändrade bestämmelser för reglering av älgskador, så att dessa ersättningar komma att stå i proportion till den verkliga skada, som förorsakades av älgstammen, varvid även möjligheten av en kombination av nuvarande regleringssystem och en försäkringsform borde undersökas.

Sedan domänstyrelsen anbefallts att efter hörande av svenska jägareförbundet avgiva utlåtande över hushållningssällskapets skrivelse, har domänstyrelsen överlämnat en av jägareförbundet den 16 maj 1942 dagtecknad skrivelse, vari förbundet framlagt åtskilliga förslag angående ändrade bestämmelser för reglering av älgskador och jakt efter älg.

Utlåtanden över jägareförbundets skrivelse ha avgivits, förutom av domänstyrelsen, av statskontoret ävensom av flertalet länsstyrelser och hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott. Länsstyrelserna i Kalmar, Skaraborgs, Värmlands, Kopparbergs, Jämtlands och Norrbottens län ha tillika överlämnat yttranden från jaktvårdsföreningarna i länen.

Gällande bestämmelser.

Förordningen angående älgavgifter m. m. den 3 juni 1938 (nr 280) med däri genom förordningen den 28 juni 1941 (nr 525) vidtagna ändringar innehåller bland annat följande bestämmelser.

För älg, som fälles inom riket, skall utgivas älgavgift. Älgavgifterna skola sammanföras till fonder sålunda, att de avgifter som inflyta för älgar, fällda inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs och Kopparbergs län, bilda en fond (älgskadefonden för norra Sverige) samt övriga avgifter en fond (älgskadefonden för södra Sverige). Ur älgskadefond skall utgå bidrag till lindrande av skada av älg inom det område från vilket fondens medel härflyta ävensom, i den mån medlen förslå därtill, till jaktvårdsändamål, i första hand älgstammens vård och skydd, inom området. Älgskadefonderna förvaltas av statskontoret.

En var som för jakt efter älg medgivits särskild jakttid enligt jaktstadgan har att därför till den myndighet, som meddelat tillståndet, erlagga en avgift av trettio kronor för varje älg, som under den i tillståndet avsedda tiden fällts inom det område, från vilket avgifterna skola tillföras älgskadefonden för norra Sverige, samt en avgift av fyrtio kronor för varje älg, som under den i tillståndet angivna tiden fällts inom det område, från vilket avgifterna skola tillföras älgskadefonden för södra Sverige. För varje älg, som under lovlig jakt fälles å mark, i fråga om vilken ej medgivits särskild jakttid enligt jaktstadgan, skall av jakträttsinnehavaren erläggas en avgift av femton kronor för älg, som fällts inom område, från vilket avgifterna skola tillföras älgskadefonden för norra Sverige, och en avgift av tjugofem kronor för älg, som fällts inom område, från vilket avgifterna skola tillföras älgskadefonden för södra Sverige.

Tillfogas innehavare av mindre brukningsdel skada av älg å honom tillhörig växande eller avmejad men ej inbärgad gröda och har han ej genom tillgodogörande av jakträtt eller eljest kunnat hålla sig skadeslös, må bidrag ur älgskadefond kunna tillerkännas honom. Sådant bidrag må dock ej utgå med mindre skadan är av väsentlig beskaffenhet och ej kunnat förebyggas genom rimliga åtgärder från den skadelidandes sida; och må till den vars brukningsdel omfattar större areal odlad jord än femton hektar utgå bidrag allenast när särskilda skäl därtill äro.

Bidrag ur älgskadefond må ock kunna utgå, där skada av älg inträffat å fruktodling och skadan är ägnad att inverka på innehavarens utkomstmöjligheter samt ej kunnat förebyggas genom rimliga åtgärder från hans sida.

Den som vill framställa anspråk på bidrag ur älgskadefond skall ofördröjligen låta två ojäviga, i jordbruk eller trädgårdsskötsel kunniga män syna och värdera skadan. Av syne- och värderingsmännen skall en vara nämndeman, ägodelningsnämndeman eller god man vid lantmäteriförrättning eller tjänsteman vid domänverket eller skogsvårdsstyrelse eller ordförande

eller ledamot i jordbrukskommission eller polisman eller ordförande i kommunalnämnd. Bidragssökande har därefter att med bifogande av värderingsinstrumentet och de handlingar i övrigt han önskar åberopa ingiva sin till Kungl. Maj:t ställda ansökning till landsfiskalen i orten eller, såvitt angår område i stad, till stadsfiskalen inom fjorton dagar efter det skadan skedde. Det åligger landsfiskalen eller stadsfiskalen att skyndsamt överlämna ansökningshandlingarna jämte eget yttrande till länsstyrelsen, vilken före utgången av december månad med eget utlåtande till Kungl. Maj:t översänder samtliga under året inkomna inlagor.

Beviljat bidrag utbetalas till bidragstagarna av länsstyrelsen, som har att i vederbörlig ordning rapportera utbetalningen till statskontoret.

Angående bidrag ur älgskadefond till jaktvårdsändamål bestämmer Kungl. Maj:t på framställning av domänstyrelsen eller vederbörande länsstyrelse.

Vissa bestämmelser om *jakt efter älg* återfinnas i 13, 15 och 16 §§ jaktstadgan den 3 juni 1938 samt i årligen utfärdade föreskrifter om tillfälliga ändringar i fridlysningstiderna, av vilka bestämmelser här må återgivas följande.

Älg är fridlyst hela året; dock må jakt efter älg i nedannämnda delar av riket äga rum under visst antal på varandra följande dagar, vilka årligen av Kungl. Maj:t bestämmas, nämligen

i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län under högst sex dagar i september månad;

i övriga delar av riket under högst sex dagar i oktober månad.

Årskalv av älg är dock fridlyst under hela året.

För år 1942 gällde följande allmänna jakttider efter älg:

i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län från och med den 14 till och med den 16 september;

i Gävleborgs län samt Kopparbergs län med undantag av Särna och Idre socknar från och med den 12 till och med den 15 oktober, dock att i den del av Gävleborgs län, som i väster och söder begränsas av Voxna älv till dess inflöde i Ljusnan och sistnämnda älv från Voxna älvs inflöde till utloppet i havet jämte de sjöar, som å sagda sträckor genomflytas av dessa älvar, älg var fridlyst under hela året, vilken fridlysning skall gälla tills vidare till och med den 30 juni 1945;

i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro och Västmanlands län från och med den 12 till och med den 17 oktober;

i Kronobergs, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län från och med den 12 till och med den 21 oktober.

Förfogar jakträttsinnehavare över mark av den storlek och beskaffenhet, att densamma efter förhållandena i orten kan anses medgiva tillfredsställande vård av älgbeståndet, eller utgöres jaktvårdsområde av mark som nu är sagt, må tillstånd kunna meddelas de å sådan mark jaktberättigade att under särskild jakttid där fälla det antal älgar, som med hänsyn till stammens storlek och omständigheterna i övrigt finnes skäligt. Ej må det förhållandet, att å ifrågavarande ort älg är i allmänhet helt fridlyst, utgöra hinder för meddelande av tillstånd till särskild jakttid. Tillstånd till särskild jakttid, som icke må avse längre tid än en månad, meddelas av vederbörande länsstyrelse eller, med avseende å mark varå gällande grunder för tillgodogörande av kronans

jakträtt äga tillämpning, av domänstyrelsen. I den särskilda jakttiden skall ingå den tid under vilken i allmänhet jakt efter älg är i orten tillåten.

Den som vid jakt efter älg under särskild jakttid nedlägger älgko, som åtföljes av årskalv, skall äga fälla jämväl kalven. Sålunda fälld kalv inräknas i det antal djur, som innefattas i tillståndet till särskild jakttid.

Förekommer någonstädes skada av älg å odlad mark i sådan omfattning, att därav nödvändiggöres att jakt efter älg anställes tidigare under året än då tillstånd till särskild jakttid kan meddelas, äger länsstyrelsen eller domänstyrelsen meddela tillstånd därtill. I tillståndet skall angivas den eller de tider, under vilka jakten må företagas, så ock det antal älgar, däri inbegripet årskalvar, som högst må nedläggas. Sådan jakt må ej äga rum annorstädes än å eller i omedelbar närhet av åker, dock med rätt för den jagande att vid behov fullfölja sålunda påbörjad jakt även å större avstånd från åkern. Nedlägges älgko, som åtföljes av årskalv, skall det åligga den jagande att fälla jämväl kalven.

Jägareförbundets framställning.

Jägareförbundets förslag innebär följande.

Älgskadefonderna uppdelas på länsfonder, som förvaltas av vederbörande länsstyrelse. Av inflytande älgavgifter avsättas under en övergångstid förslagsvis 10—20 procent till en för hela riket gemensam regleringsfond, ur vilken medel, efter Kungl. Maj:ts bestämmande och efter framställning av länsstyrelserna, böra kunna tagas i anspråk för understöd åt de för älgskador mest utsatta länen. I samband med inrättande av länsfonder genomföras jämväl vissa andra ändringar i nuvarande ordning för reglering av älgskador. Inom län, där älgskadefondens storlek i förhållande till de direkta skaderegleringarna så medgiver, böra sålunda medel ur fonden även få disponeras som bidrag till skyddshägnad mot älg eller annan åtgärd till förhindrande av älgskada. Älgavgifterna bestämmas till lägst 15 och högst 50 kronor. Inom län, där inflytande avgifter väl förslå att täcka uppkomna skador, böra avgifterna sättas lägre än i de län, där skadorna uppgå till högre belopp. Kontroll anordnas över älgstammens tillväxt. Inom sådana län, där älgskadorna icke kunna regleras med skäligen älgavgifter, bör älgstammen nedbringas. För att åstadkomma erforderlig kontroll över skadevärderingarna anordnas samarbete mellan länsstyrelserna och länsjaktvårdsföreningarna. Jaktvårdsföreningarnas konsulenter anlitas härvid för stickprovsundersökningar av värderingar särskilt på trakter, från vilka ansökningar om ersättning inkomma talrikt. Länsstyrelserna och länsjaktvårdsföreningarna böra samarbeta även för att möjliggöra att älg, som anställer skada, snarast möjligt fällas. Den allmänna jakttidens längd fastställs med hänsyn till älgstammens talrikhet och omfattningen av förekommande skador. Den särskilda jakttiden utsträcker till två månader. Under särskild jakttid skall det vara tillåtet att fälla årskalv av älg. Den särskilda jakttiden i de delar av riket, där den allmänna jakttiden är bestämd till oktober, förlägges med början från och med den första dag, då jakt efter älg i allmänhet är inom dessa

delar av riket tillåten. Där särskilda skäl föreligga, må jakt dock kunna börja tidigare men ej före den 1 oktober.

Till *motivering* av förslagen har jägareförbundet anfört.

Ärendet har inom förbundet varit föremål för utredning av en därtill utsedd kommitté, bestående av professorn G. Lundberg, sammankallande, kabinettskamarherren friherre H. Hamilton af Hageby, lantbrukaren N. Mattsson och jägmästaren T. Wennmark. Efter kommitténs utredning har arbetsutskottet avgivit förslag, som underställts länsjaktvårdsföreningarna, varefter förbundet vid styrelsesammanträde den 18 april 1942 tagit ställning till frågan.

I anledning av hushållningssällskapets i Hallands län önskan, att möjligheten för en kombination av nuvarande regleringssystem i fråga om älgskada och en försäkringsfond närmare borde undersökas, vill förbundet framhålla, att älgskadorna i regel förekomma på samma åkrar år efter år — under förutsättning givetvis att åkrarna äro besädda med för älgarna begärlig gröda — och att en lantbrukare, som plägar utsättas för älgskada, ej kan beräknas teckna försäkring häremot, då premierna för en dylik försäkring skulle bli så höga att en försäkring ej torde bliva till någon fördel. Möjligheterna för genomförandet av en försäkringsform torde därför vara ytterst små, och förslaget härom synes på dessa grunder utan vidare kunna avskrivas.

Beträffande förslaget om uppdelning av älgskadefonderna i länsfonder erinrar förbundet, att till älgskadefonden för södra Sverige inflöt under år 1941 ett belopp, som till omkring 90 procent täckte de ersättningskrav, varom ansökningar inkommo. Till älgskadefonden inflytande avgifter i flertalet län räcka emellertid till att ersätta uppkomna skador, medan åter i andra län skadeersättningsanspråken överstiga summan av erlagda avgifter. Den omständigheten, att sådana län, inom vilka älgstammen hålles inom behöriga gränser, måste avstå eller bidra till skadereglering inom andra län, där älgstammen nått en från rationell jaktvårdssynpunkt otillbörlig styrka, samtidigt som skadelidande jordbrukare inom länet endast få en del av sina ersättningsanspråk täckta, trots överskott i älgavgifterna, måste anses som en berättigad anledning till missnöje bland länets jordbrukare och jägare. Dessa förhållanden ha också medfört, att vid upprepade tillfällen framförts förslag om älgskadefondernas uppdelning på länsfonder.

Anordnandet av länsfonder torde möjliggöra, att skadelidande kunna erhålla förskott å ersättningsbeloppet omedelbart efter värdering och medgiver ett förenklat förfaringssätt för reglering av älgskadorna därigenom, att prövningen av ersättningsanspråken beräknas kunna anförtros länsstyrelserna, som därvid ha möjlighet att erhålla bistånd av sakkunniga, icke minst av jaktvårdsföreningarna, vilkas konsulenter även genom stickprovsundersökningar på fältet beräknas kunna kontrollera förekommande skadevärderingar, framförallt beträffande sådana företeelser som förväxling av skador av älg och av tamboskap. För länsstyrelserna torde förvaltningen av älgskadefonderna även innebära en direkt anledning att vaka däröver, att värderingarna ske efter enhetliga och med hänsyn till omständigheterna skäliga grunder.

I anslutning till förslaget om ändrade älgavgifter förklarar jägareförbundet, att inom län, där uppenbar disproportion råder mellan influtna älgavgifter och uppkommande skador, så att dessa med nu utgående avgifter endast till en ringa del kunna ersättas, åtgärder böra vidtagas för åstadkom-

mandet av en skälig balans. Detta kan till en viss grad ske genom höjda älgavgifter. I allmänhet torde kunna förutsättas, att i södra och mellersta delarna av riket älgarnas skadegörelse å skog är avsevärt större än å växande gröda och att dessa senare skador till ej oväsentlig del komma på lantbrukare, som jämlikt gällande bestämmelser ej äga rätt till ersättning. Förbundets kommitterade ha därför ansett sannolikt, att de skador å åker m. m. som bli föremål för reglering genom älgskadefonderna ej uppgå till mer än en tredjedel av värdet av de skador, som älgstammen vållar lantushållningen i dess helhet. Av detta skäl anses älgavgifterna böra maximeras och högst uppgå till en tredjedel av älgarnas normala medelvärde, vilket torde kunna sättas till 150 kronor. Avgiften synes i enlighet härmed böra utgå med högst 50 kronor. Minimiavgiften bör bibehållas vid 15 kronor. Det synes skäligt att älgavgifterna inom län, där inflytande medel räcka till att täcka förekommande skador, sättas lägre än i de län, där skadorna uppgå till högre belopp, allt inom ramen för ovan föreslagna maximi- och minimiavgifter respektive 50 kronor och 15 kronor.

Om man önskar åstadkomma kontroll över älgstammens tillväxt, kan en höjning av älgavgifterna endast inom vissa gränser befrämja balans mellan uppkomna skador och inflytande älgavgifter, enär avgifterna, i den mån de bli oskäligt höga, direkt motverka lockelsen till avskjutning. Inom sådana län, där denna utbalansering med skäliga avgifter ej kan åstadkommas, synes älgstammen böra nedbringas. Som måttstock för den styrka älgstammen kan tillåtas ha från rationell jaktvårdssynpunkt torde kunna läggas förhållandet mellan de fällda älgarnas värde och värdet av de älgskador, som vållas å trakten.

Enär vid tillstånd till särskild jakttid antalet djur, som får fällas, är bestämt och fastställt efter prövning av vad som för området kan anses lämpligt, kan från jaktvårdssynpunkt ej göras invändning mot en utsträckning av den särskilda jakttiden utöver den tid, som nu gällande bestämmelser medgiva. Det torde däremot innebära en fördel att den jagande beredes möjlighet att utan jäkt kunna beskatta sin älgstam och därvid utgallra de djur, som i första hand böra fällas. Från folkhushållningssynpunkt torde det även vara av ej oväsentligt värde, att jakttiden utsträcker, så att ej allt älgkött tillföres marknaden under en relativt kort tid. Det synes därför önskvärt, att den särskilda jakttiden bör kunna utsträckas till två månader.

I fråga om den särskilda jakttidens förläggning får förbundet föreslå, att den särskilda jakttiden i de delar av riket, där den allmänna jakttiden är bestämd till oktober — nämligen i hela riket med undantag av Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län — förläggas med början från och med den första dag då jakt efter älg är i allmänhet inom dessa delar av riket tillåten, dock att jakt, där särskilda skäl föreligga, bör få börja tidigare men ej före den 1 oktober. För de fyra nordligaste länen samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, där allmänna jakttiden är bestämd till september och där tillstånd till särskild jakttid ännu ej meddelats i någon större utsträckning, böra särskilda föreskrifter ej lämnas i detta hänseende, utan torde det ankomma på vederbörande länsjaktvårdsföreningar att hos de myndigheter, som äga meddela tillstånd till särskild jakttid, verka för att denna förläggas till tid, som kan för respektive område anses lämpligast.

Förbundet anser för sin del att en jagande, som fått tillstånd till särskild jakttid och därvid rätt att fälla visst antal älgar, som bestämts med hänsyn till älgbeståndets talrikhet inom jaktområdet, bör äga rätt att fälla de djur, han anser ur rationell jaktvårdssynpunkt lämpligast, således även kalv, oav-

sett om han först fällt kon. Det kan nämligen mången gång innebära en bättre hushållning att fälla en kalv och spara en ko, som nästa år kanske sätter två kalvar i marken, medan däremot i vissa fall, exempelvis vid förekommande större älgskador, då älgstammen bör minskas, det kan vara lämpligt att fälla både kor och kalvar.

Yttrandena.

Jägareförbundets förslag har i flertalet yttranden i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Förslaget om uppdelning av älgskadefonderna å länsfonder har emellertid i princip avstyrkts av statskontoret, länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Kalmar, Hallands och Norrbottens län, förvaltningsutskotten i Kronobergs län, Kalmar läns norra hushållningssällskaps område, Hallands och Norrbottens län samt jaktvårdsföreningarna i norra Kalmar län och Norrbottens län. Länsstyrelsen i Kopparbergs län finner förslaget tveksamt.

Av dem som tillstyrkt förslaget om uppdelning av älgskadefonderna å länsfonder har *överståthållarämbetet* särskilt framhållit, att skaderegleringen härigenom kommer att kunna avsevärt förenklas och möjlighet torde erhållas till förskottersättning omedelbart efter verkställd värdering. Därjämte är att förvänta, att länsstyrelsernas förvaltning av älgskadefonderna skall giva anledning till bättre kontroll över att skadevärderingarna ske efter enhetliga och skäliga grunder.

Förvaltningsutskottet i Uppsala län har, med instämmande av *länsstyrelsen* i länet, funnit, att den föreslagna anordningen måste innebära större rättvisa än nu rådande förhållanden, då vissa län med förhållandevis stora älgskador måste taga i anspråk medel av älgavgifter från andra län. Sådana abnorma förhållanden, som råda exempelvis i Kronobergs och Blekinge län, där skadorna uppgå till ett värde av respektive 108 och 212 kronor per fälld älg, borde föranleda en ändrad hushållning med älgstammen i dessa län. Avjagningen måste ökas i sådan utsträckning, att älgstammen ej i besvärande grad påverkar jordbruksnäringen. Ett sådant syfte skulle bättre nås, om varje län finge finansiera sina egna älgskadeersättningar. Man skulle då ha intresse av att öka avjagningen i sådan grad som erfordras för att hålla stammen lagom stark utan förfång för andra näringar.

Länsstyrelsen i Jönköpings län finner förslaget innefatta ett väl avvägt försök att å ena sidan åvägabrunga ökad differentiering och rättvisare fördelning länen emellan vid utskiftandet av understöd för uppkomna älgskador och å andra sidan att i gällande bestämmelser om älgjaktens bedrivande inrymma ökade möjligheter till rationell kontroll över älgstammens storlek och därmed i viss mån över de av älgarna förorsakade skadorna.

Dalarnas jaktvårdsförening har — med instämmande av *förvaltningsutskottet i Kopparbergs län* — anfört följande.

Föreningen vill för länets vidkommande understryka lämpligheten av älgskadefondernas uppdelning på länsfonder. I varje fall synas hittillsvarande primitiva grunder för fördelning av norra älgskadefondens årliga behållning

icke tillfredsställande ens för elementära krav på rättvisa och ej heller ägnade att länka utvecklingen i gynnsam riktning. Genom mångårig målmedveten verksamhet har föreningen trots säreget svåra förhållanden lyckats åvägabringa relativt goda älgjaksförhållanden och förhållandevis obetydliga älgskador å växande gröda. Det vill då synas riktigt och rättvist, att de ekonomiska frukterna av detta arbete åtminstone till större delen tillgodofördes jaktvårdsverksamheten inom detta län. Icke förty har föreningen år efter år fått finna sig i att erhålla endast en blygsam del av inom länet uppkommen behållning, allt under det större delen ställts till förfogande för andra län, där förhållandena icke kunnat bemästras utan lett antingen till en alltför stor eller alltför liten älgstam och där det lojala inbetalandet av älgavgifter måhända ej nått samma höga standard som i Kopparbergs län.

Förvaltningsutskottet i Jämtlands län — med instämmande av *länsstyrelsen* i länet — anser, att en uppdelning av älgskadefonderna å länsfonder säkerligen skulle avsevärt förbättra möjligheterna för jordbrukare, som lida skada genom älgarna, att få en efter förhållandena härför skälig ersättning, samtidigt som enklare förfaringssätt för utlämnande av denna ersättning skulle kunna komma till stånd. Inom Jämtlands län förekomma älgskador i avsevärd omfattning. Flertalet jordbrukare synas emellertid icke ha vetskap om eller bry sig om att göra anspråk på ersättning ur älgskadefonden. Härtill bidrager icke minst det omständliga förfarandet och den långa tid, som åtgår innan dylika ärenden behandlas.

Förvaltningsutskottet och *länsstyrelsen i Västerbottens län* finna uppdelningen å länsfonder vara en angelägenhet ägnad att tillgodose de norrländska intressena.

Gentemot förslaget om inrättande av länsfonder har *länsstyrelsen i Stockholms län* yttrat, att redan det förhållandet att älgavgifternas belopp skulle bestämmas särskilt för varje län är mindre tilltalande. Vad som emellertid framförallt gör länsstyrelsen betänksam mot förslaget är, att det måste befaras leda till stor ojämnhet med avseende å skadeersättningarna. Ersättningen i vissa län måste nämligen — även om beträffande dem räknas med höjda älgavgifter och möjligheten av bidrag ur en skaderegleringsfond — bliva begränsad till en obetydlig del av skadans storlek, medan däremot i andra län full ersättning skulle utgå. Denna konsekvens synes länsstyrelsen icke tilltalande särskilt med tanke på de allmänna förutsättningar, som gälla för rätt till ersättning för skada av älg.

Förvaltningsutskottet i Kronobergs län har förklarat sig icke kunna biträda förslaget, om länets andel i älgavgiftsmedlen därigenom skulle minskas i avsevärd grad. De betydande krav, som från Kronobergs län gjorts å ersättning för älgskador, bero icke enbart på älgstammens storlek. De torde sammanhänga även med andra omständigheter, såsom den talrika förekomsten av små brukningsdelar och den jämförelsevis glesa bebyggelsen i stora delar av länet. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* erinrar, att det beträffande detta län föreligger en så avsevärd disproportion mellan uppskattade värdet av älgskadorna och de inom länet influtna älgavgifterna, att dessa avgifter icke skulle tillnärmelsevis förslå för att bereda de av älgskadorna drabbade jord-

brukarna ersättning, som i någon mån motsvarade de lidna skadorna. Ej heller synes avsättningen av föreslagna 10—20 procent av inflytande avgifter till en för hela riket gemensam regleringsfond, vara tillräcklig för att bereda dessa län skäligen ersättning.

Jaktvårdsföreningen i norra Kalmar län framhåller att jaktvården såsom sådan torde vara en hela landets angelägenhet, vilket innebär att kostnaderna böra bäras av riket i dess helhet. En återgång till länshushållning torde knappast vara motiverad. Enligt vad *länsstyrelsen i Kalmar län* anfört anses det vara av mycket stor betydelse att bidrag av den art, varom här är fråga, utdelas efter enhetliga grunder. Fördelen av en sådan enhetlig handläggning, som det nuvarande regleringssystemet innebär, lär till stor del gå förlorad, om förvaltningen av älgskadefonderna lämnas åt länsstyrelserna och ett flertal myndigheter sålunda få uppdraget att handlägga ärendena och fördela tillgängliga medel.

Förvaltningsutskottet i Hallands län har — med instämmande av *länsstyrelsen* i länet — föreslagit att, då stora svårigheter torde uppstå att enbart med älgavgifter kunna ersätta uppkomna älgskador, älgavgifterna skola inbetalas till staten, varefter älgskadorna ersättas av statsmedel till fulla värdet enligt värdering.

Länsstyrelsen i Norrbottens län finner den föreslagna uppdelningen å länsfonder icke äga några företräden framför nu gällande system. De missförhållanden, som uppkommit på grund av att älgstammen i vissa län nått en icke önskvärd storlek, böra avhjälpas i första hand genom avskjutning. Med nu rådande begränsade tillgång på kött torde en ökad beskattning av älgstammen komma att ske utan särskilda ingripanden från det allmännas sida. Med hänsyn härtill är i varje fall tidpunkten för en ändring av bestämmelserna om älgskadefonderna icke nu lämplig. *Förvaltningsutskottet i Norrbottens län* har anmärkt, att ett genomförande av förslaget skulle medföra, att 10—20 procent av älgavgifterna från Norrland och Kopparbergs län, som skulle inlevereras till regleringsfonden, helt komma att tagas i anspråk för täckande av underskott inom Götaland och Svealand utom Kopparbergs län. Enligt *Norrbottens läns jaktvårdsförening* synes skäl ej föreligga att uppdelade de fyra nordligaste länen på särskilda länsfonder.

Statskontoret har i huvudsak yttrat följande.

Förutsättningen för bildandet av särskilda länsfonder torde vara att varje fond kan göras självförsörjande. Därest så ej bleve fallet, måste inom de län, där skadornas värde överstiger inflytande avgifter, antingen bidragen till skadelindring nedsättas eller ock fondernas inkomster ökas. En nedsättning av bidragen torde icke vara önskvärd. Förstärkning av fonderna kan ske genom förhöjda älgavgifter, genom bidrag från den föreslagna gemensamma regleringsfonden eller genom tillskott från jaktvårdsfonden. Statskontoret anser sig icke kunna förorda höjda avgifter, vilka kunde motverka avskjutningen och därigenom föranleda ökade älgskador. Utgifternas finansiering medelst tillskott ur den föreslagna regleringsfonden eller ur jaktvårdsfonden innebär i realiteten en överflyttning av älg- eller jaktvårdsavgifter från andra län eller undandragande av medel, som egentligen avsetts för andra ändamål. Anordningen med länsfonder synes därför med rådande proportion

mellan avgifter och skador ändock ej kunna medföra den rättvisa förslaget avser att skapa. Under sådana förhållanden synes det mera ändamålsenligt att behålla älgskadefonderna med deras redan vid inrättandet åvilande uppgift att åstadkomma utjämning av bidrag och avgifter de olika länen emellan. Statskontoret anser sig därför för närvarande förhindrat att biträda förslaget att uppdelna älgskadefonderna på län.

Därest emellertid förslaget om länsfonder och fondernas förvaltning genom länsstyrelserna finnes böra genomföras, skulle till statskontoret endast behöva inlevereras den del av influtna avgifter, som är avsedd för den gemensamma regleringsfonden. För att möjliggöra sammanställningar för hela landet av den bedrivna verksamheten torde dock även efter en eventuell omläggning länsstyrelserna böra till statskontoret rapportera fondernas inkomster i övrigt jämte samtliga utgifter.

Vad härefter angår de olika detaljspörsmålen har förslaget om en regleringsfond avstyrkts av överståthållarämbetet, förvaltningsutskottet i Kopparbergs län och Dalarnas jaktvårdsförening.

Överståthållarämbetet har framhållit, att avsättningarna till regleringsfonden skulle medföra bland annat, att älgskadeavgifterna i de för älgskador minst utsatta länen behöfve sättas icke oväsentligt högre än länets eget behov av älgskademedel kräver. Och då de härigenom uppkommande överskottsmedlen skulle användas till betalning av älgskador i län, där underskott å älgskademedel föreligger, skulle uppenbarligen anordningen med en regleringsfond ha till följd, att de olägenheter, som man med förslaget om länsfonderna velat förebygga, i viss mån kvarstode. Vidare torde möjligheten till ersättning från en för hela riket gemensam fond vara ägnad att motverka den återhållsamhet vid skaderegleringarna, som lär bli följderna av att varje regleringsområde endast har att tillgå inom området influtna avgifter. Inrättandet av en regleringsfond synes *Dalarnas jaktvårdsförening* bliva i hög grad inkonsekvent och ägnat att motverka de ändamål, man genom älgskadefondernas uppdelning avser att vinna, nämligen en snabb nedskärning av älgstammen i de län, där denna uppnått en oproportionerlig storlek.

Beträffande avsättningen till regleringsfonden ha olika förslag framkommit i yttrandena. Såväl *länsstyrelsen* som *förvaltningsutskottet i Blekinge län* anse, att större procent av älgavgifterna än 20 bör inflyta till regleringsfonden. Däremot ha *länsstyrelsen* och *förvaltningsutskottet i Västmanlands län* uttalat den uppfattningen, att avsättningen bör begränsas till 10 procent. *Förvaltningsutskottet i Skaraborgs län* ifrågasätter, huruvida icke avsättningen bör differentieras så att i län, där älgavgifterna i regel överstiga de värderade skadorna, en större andel skulle avsättas till regleringsfonden. Enligt vad *domänstyrelsen* uttalat bör anordningen med regleringsfond begränsas till en övergångstid om förslagsvis fem år. Regleringsfonden bör tillföras 20 procent av inflytande älgavgiftsmedel.

Vidkommande prövningen av ansökningar om ersättning för älgskador anser *länsstyrelsen i Jönköpings län* uppdelningen å länsfonder icke i och för sig påkalla att förlägga prövningen till länsstyrelserna. Länsstyrelsen har likväl intet att erinra mot en sådan anordning.

I fråga om älgavgifternas storlek finna länsstyrelsen och förvaltningsutskottet i Östergötlands län inga bärande skäl tala för att älgavgiften vid allmän jakt bestämmes lägre än avgifterna för de så kallade licensälgarna, i all synnerhet som jakten under särskild jakttid torde vara förenad med avsevärt större kostnader än den allmänna jakten och därjämte medföra ur jaktvårdssynpunkt bättre resultat med avseende å utgallringen av mindre önskvärda djur. Länsstyrelsen anser vidare, att frågan om höjning av älgavgifternas maximum bör anstå, till dess tillräcklig erfarenhet vunnits av den föreslagna omorganisationen av älgskadefonderna och vad som kan vinnas genom en reglering av älgavgifterna inom den nu fastställda ramen.

I flera yttranden har understrukits nödvändigheten av en effektivare kontroll över skadevärderingarna. Länsstyrelsen i Östergötlands län framhåller såsom önskvärt, att föreskrifter utfärdas rörande denna kontroll.

Norra Kalmar läns jaktvårdsförening, som anser de föreslagna stickprovsundersökningarna icke vara tillfyllest, har framlagt följande förslag rörande värderingsförfarandet.

Länsstyrelsen utser för en tid av tre år inom varje socken två älgvärderingsmän jämte personliga suppleanter för dem, varav den ene jämte personlig suppleant tillsättes på förslag av länsjaktvårdsföreningen och den andre jämte personlig suppleant på förslag av hushållningssällskapet. Vid värdering äger den av länsjaktvårdsföreningen föreslagna ensam avgöra om skadan förorsakats av älg eller icke. Uppstår tvist om ersättningsbeloppets storlek, skall bindande utslag kunna meddelas av en för varje landstingsområde utsedd skiljeman. Över förrättning äger den skadelidande icke anföra besvär och skall han efter särskild fastställd taxa gottgöra kostnaderna för förrättningen.

Förvaltningsutskottet i Västmanlands län har framhållit följande.

Förvaltningsutskottet anser sig icke kunna biträda förslaget att älgskadevärderingarna kontrolleras av jaktvårdsföreningarna genom deras konsulenter. Dessa föreningar torde nämligen i viss mån kunna betraktas såsom parter i målen. Härtill kommer, att jaktvårdskonsulenterna näppeligen kunna påräknas äga för sådan värdering erforderlig sakkunskap i jordbruksfrågor. Nuvarande möjlighet att utvälja värderingsmän ur ett flertal kategorier förtroendemän innebär säkerligen icke alltid, att erforderlig sakkunskap och objektivitet är tillfinnandes. Större enhetlighet och bättre objektivitet skulle vinnas, om värderingsmännen alltid utsåges bland dem som inom kommunen inneha uppdrag såsom gode män vid lantmäteriförrättning. Skulle sedan kontroll över verkställd värdering av någon anledning i vissa fall anses påkallad, synes det böra ankomma på länsstyrelsen att på sätt, densamma i varje särskilt fall finner lämpligt, föranstalta därom med anlita av för dylikt uppdrag kvalificerade personer.

Enligt länsstyrelsen och förvaltningsutskottet i Gävleborgs län bör för mera omfattande skadevärderingar anlitas hushållningssällskapets jordbrukskonsulent eller annan sällskapets tjänsteman jämte kunnig jordbrukare på varje plats.

Beträffande längden av den särskilda jakttiden ha meningarna varit delade i de avgivna yttrandena. *Länsstyrelsen* och *förvaltningsutskottet i Malmöhus län* anse, att den särskilda jakttiden i detta län bör utsträckas till fyra månader. *Förvaltningsutskottet i Gävleborgs län* föreslår däremot, att den särskilda jakttiden inskränkes till en månad. Ur bevakningssynpunkt innebär nämligen en så utsträckt älgjakt som enligt förslaget stora olägenheter. Vid jakten spridas älgarna över stora områden och tjuvskytte underlättas i skogsområdena kring de marker, där licensjakt förekommer. Övervakningen blir givetvis svårare att upprätthålla ju längre tid jakten pågår. Licensjakten bör börja vid samma tidpunkt som den ordinarie. Jämväl *länsstyrelserna i Jämtlands* och *Västerbottens län* anse, att den särskilda jakttiden bör begränsas till en månad.

Förvaltningsutskottet i Värmlands län har anfört.

Gentemot förslaget rörande licensjakt hyser förvaltningsutskottet vissa betänkligheter. Sålunda torde kunna ifrågasättas skäligheten i att vid licensjakt medgiva fällande av årskalv, så länge samma handling under allmän jakttid medför avsevärd straffpåföljd. Även måste medgivande av licensjakt före den allmänna jakttidens början antagas kunna bli till olägenhet för den allmänna jaktens utöware. Det torde nämligen knappast kunna undvikas, att den oro i markerna, som licensjakten kan förutsättas åstadkomma, sprider sig till angränsande jaktmarker och där vållar förfång för jakträttsinnehavaren.

Liknande synpunkter ha framförts av *länsstyrelsen, förvaltningsutskottet* och *jaktvårdsföreningen i Jämtlands län*.

Domänstyrelsen har yttrat följande.

Styrelsen är för sin del av den meningen att den jakttid om en månad, som enligt nu gällande bestämmelser kan medgivas, i de flesta fall är tillräcklig för utförande av den beskattning, som kan ifrågakomma. Styrelsen har emellertid intet att erinra mot att jakttiden för mycket stora områden, där beskattningen omfattar ett större antal djur, må i undantagsfall kunna ökas, förslagsvis till och med utgången av november månad, vilket dock ej bör komma i fråga i andra delar av riket än de i vilka den allmänna jakttiden förlagts till oktober.

I fråga om den särskilda jakttidens förläggning anser styrelsen att denna jakttid i de delar av riket, där den allmänna jakttiden är bestämd till oktober månad, bör förläggas med början från och med den första dag, då jakt efter älg i allmänhet är inom dessa delar av riket tillåten. Beträffande övriga delar av riket anser styrelsen, i likhet med svenska jägareförbundet, att särskilda föreskrifter ej böra lämnas i detta hänseende, utan att det bör ankomma på vederbörande länsjaktvårdsföreningar att hos de myndigheter, som äga meddela tillstånd till särskild jakttid, föreslå den tid, som kan för respektive områden anses lämpligast med hänsyn till såväl naturförhållanden som andra på jakten inverkan faktorer.

För åstadkommandet av en likformig tillämpning av föreskrifterna beträffande särskild jakttid för älg synas vederbörande myndigheter böra meddelas närmare direktiv.

I fråga om fällandet av årskalv vid jakt under särskild jakttid har styrelsen vid flera tillfällen föreslagit, att den som medgivits rätt att under särskild jakttid fälla visst antal älgar skulle äga rätt att även fälla årskalv av

älg, oavsett om han dessförinnan fällt kon. Som motiv härför har styrelsen framhållit, att ett dylikt medgivande ej skulle medföra olägenhet men däremot innebära stora fördelar. Enär vid medgivande av särskild jakttid av vederbörande myndighet bestämts det antal djur, som å visst jaktområde högst må fällas, och hänsyn härvid, jämlikt föreskrifterna i 15 § jaktstadgan, tagits till såväl storleken av förekommande stam som omständigheterna i övrigt, synes det enligt styrelsens mening ur jaktvårdssynpunkt rationellt, att vederbörande jägare medgives rätt att, utan inskränkning beträffande kalv, utmönstra de djur, som i första hand böra fällas, och behålla de djur, som med hänsyn till stammens bestånd och tillväxt böra sparas.

Domänstyrelsen får således tillstyrka att den som medgivits tillstånd till särskild jakttid för älg skall äga rätt att därvid fälla även årskalv. Sålunda fälld kalv bör inräknas i det antal djur, som innefattas i tillståndet till särskild jakttid. Styrelsen får dock ifrågasätta huruvida det icke skulle vara lämpligt att länsstyrelserna meddelas befogenhet att, efter förslag av vederbörande länsjaktvårdsföreningar, vid beviljande av tillstånd till särskild jakttid, för visst år förbjuda fällande av årskalv på sådana områden, där ökning av älgstammen anses önskvärd eller förhållandena i övrigt påkalla ett sådant förbud.

Ej sällan förorsaka älgar avsevärd skadegörelse å grödor och fruktodlingar. Genom upptagande av avgifter för skjutna älgar ha medel erhållits till ersättning av dessa skador. Bestämmelserna rörande älgavgifterna ha tid efter annan ändrats. Intill år 1938 sammanfördes avgifterna till en enda fond. Detta år inrättades emellertid två fonder, en för Norrland och Kopparbergs län, norra älgskadefonden, samt en för landet i övrigt, södra älgskadefonden. Tillgängliga älgavgiftsmedel räcka inom flera län icke till att helt gottgöra skador genom älg. Inom andra län ha åter överskott uppkommit. Genom att älgavgifterna sammanförts till fonder för större områden har en utjämning möjliggjorts mellan överskotts- och underskottslänen. Detta system har emellertid förorsakat visst missnöje i överskottslänen. Att lämna bidrag till skadereglering i andra län, medan det egna länets älgskador till följd därav icke kunnat till fullo ersättas, har sålunda synts orättvist. Särskilt från Dalarna och Norrland, där ersättningsbeloppen för älgskadorna väsentligen understigit tillgängliga älgavgiftsmedel, riktades kritik mot den före år 1938 tillämpade anordningen med en gemensam älgskadefond för hela riket, och vid upprepade tillfällen framställdes i riksdagen krav på älgskadefondens uppdelning i länsfonder. Genom uppdelningen å nuvarande två fonder torde de norrländska intressena i stort sett ha blivit tillgodosedda. Efter år 1938 ha sålunda samtliga älgskador inom norra älgskadefondens område kunnat helt regleras, varjämte uppkommit vissa överskottsmedel, som använts för jaktvårdande ändamål inom dessa områden.

Inom södra älgskadefondens område åter kvarstår fortfarande det missförhållandet, att älgskadorna icke bliva helt ersatta. Beträffande skador, inträffade under åren 1939, 1940 och 1941, har inom södra älgskadefondens område ersatts 1939 78 procent, 1940 50 procent och 1941 80 procent. Härvid är också att märka, att ersättningen år 1940 möjliggjorts endast med tillskott av jaktvårdsmedel. Å andra sidan förtjänar framhållas, att missförhållandena

Före-
draganden.

mellan älgavgifter och älgskadeersättningar blivit ovanligt stora under sistnämnda år bland annat på grund av minskad avskjutning. Genom att avskjutningen framför allt under år 1941 men även under år 1942 väsentligen ökats i förhållande till tidigare år torde kunna förväntas, att omfattningen av älgskadorna kommer att minska. En förutsättning härför är emellertid att älgstammen i fortsättningen hålles vid lämplig storlek.

Beträffande antalet fällda älgar och inlutna älgavgifter inom olika län under åren 1939, 1941 och 1942 har inom jordbruksdepartementet upprättats en tabell, vilken torde såsom *bilaga* få fogas till detta protokoll.

Det är uppenbarligen angeläget, att sådana anordningar träffas, att genom älgar åsamkade skador å grödor och fruktodlingar i största möjliga utsträckning kunna ersättas. Det av svenska jägareförbundet framlagda förslaget avser en omläggning av nu gällande ordning i detta hänseende. Genom att uppdelna älgskadefonderna å länsfonder, som förvaltas av länsstyrelserna, avses att lägga ansvaret för att älgskadorna bli på ett tillfredsställande sätt reglerade å de lokala organen. Möjlighet att åstadkomma balans skulle ernås dels genom ökad avskjutning inom områden, där älgskadorna äro betydande, dels ock genom höjda älgavgifter. En omständighet, som även talar för jägareförbundets förslag, är att därigenom skulle möjliggöras en betydligt snabbare och smidigare reglering av uppkomna skador. För närvarande bli ansökningar om ersättning för skada å gröda, som inträffat under vegetationsperioden visst år, icke slutligt prövade förrän påföljande år. Det lokala handhavandet av skaderegleringen bör också underlätta erforderlig kontroll över uppskattningen av skadorna. Å andra sidan medför en decentralisation av ärendenas handläggning — som också framhållits i vissa yttranden — att tillämpningen av bestämmelserna kan bli ojämn. Vidare kan förslaget, åtminstone tills vidare, medföra att skadorna i vissa län endast delvis bli ersatta, medan däremot i andra län full ersättning utgår.

För min del anser jag, i likhet med det övervägande flertalet av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna, att de med förslagets genomförande förenade fördelarna äro större än därav följande nackdelar under förutsättning likväl att sådan anordning kan träffas, att ersättning för skadorna jämväl i de sämst ställda länen kan utgå med åtminstone lika hög procentuell andel som för närvarande. Enligt min uppfattning bör å ena sidan eftersträvas att en livskraftig älgstam kommer att bevaras inom sådana områden av landet, där de naturliga betingelserna härför äro för handen. Å andra sidan måste tillses, att stammen icke å något håll växer till sådan storlek att älgarna orsaka mer avsevärd skada å skog, åker och trädgård.

Då kritiken mot det nuvarande systemet närmast avser södra älgskadefondens område samt gällande bestämmelser utan olägenhet synas kunna bibehållas beträffande den norra älgskadefondens område, vill jag nu endast föreslå en uppdelning av förstnämnda fond å länsfonder. En särskild älgskadefond synes sålunda från och med den 1 juli 1943 böra inrättas för varje län inom den nuvarande södra älgskadefondens område med undantag för Gotlands län, som saknar älgar. Länsfonderna torde böra förvaltas av läns-

styrelserna. För dessa länsfonder bör inrättas en gemensam regleringsfond, vilken förvaltas av statskontoret. Till denna fond torde böra överföras vad som den 1 juli 1943 kan inestå å den nuvarande södra älgskadefonden. En icke alltför obetydlig behållning å södra älgskadefonden vid nämnda tidpunkt kommer givetvis att underlätta övergången till systemet med länsfonder. Av älgavgifterna i län med länsfonder torde till regleringsfonden böra inlevereras viss av Kungl. Maj:t årligen bestämd del, dock högst 25 procent. På Kungl. Maj:t läres vidare få ankomma att besluta om utbetalning från regleringsfonden till länsfond, vilkens tillgångar icke förslå till gäldande av uppkomna älgskador inom länet. Det bör givetvis alltjämt ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om ersättningar från den norra älgskadefonden. Beträffande länsfonderna synes det böra tillkomma vederbörande länsstyrelse att meddela beslut om skaderegleringar. De regler, som nu gälla i fråga om skadeersättningar, synas i stort sett kunna tillämpas även efter uppdelningen av södra älgskadefonden. I anslutning till vad jägareförbundet föreslagit torde dock bidrag ur älgskadefond, i mån av tillgång, jämväl böra utgå till åtgärder till förhindrande av älgskada. För att möjliggöra en mera enhetlig skadevärdering synes kontroll över värderingarna i erforderlig utsträckning böra utövas av länsstyrelsen. Härvid bör samråd ske med länsjaktvårdsföreningen. I den mån överskott uppkommer i länsfond, bör länsstyrelsen vara oförhindrad att disponera detsamma till jaktvårdsändamål, i första hand älgstammens skydd och vård. Härvid må emellertid framhållas, att bidrag ur regleringsfonden icke bör kunna påräknas till länsfond, som regelmässigt visar överskott. Därest älgavgifterna för något år i sådant län icke förslå till reglering av älgskadorna, torde alltså bristen få täckas på annat sätt. Lämpligt synes därför vara, att länsstyrelserna eftersträva viss fondering i älgskadefonderna.

Ett genomförande av förslaget om inrättande av särskilda älgskadefonder i vissa län torde förutsätta höjning av älgavgiften inom en del län. Som jägareförbundet förutsatt synas älgavgifterna böra utgå med olika belopp inom skilda län med hänsyn till förekommande skador. Jag kan även godtaga jägareförbundets förslag att älgavgifterna tillåtas variera mellan femton och femtio kronor. Det torde lämpligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att för varje år fastställa älgavgifternas storlek för olika län. Jag förutsätter, att där-est icke några väsentligt ändrade förhållanden i fråga om älgstam och älgskador inträffa, de nuvarande älgavgifterna inom norra älgskadefondens område bibehållas vid nuvarande belopp. Likaledes synes det mig skäligt att åtminstone tills vidare bibehålla högre avgift för älg, som fällt under särskild jakttid, än för älg, som fällt under allmän jakttid. Därest under åren 1939, 1941 och 1942 älgavgifterna höjts inom nu angivna ram i de för älgskador mest utsatta länen och bibehållits oförändrade i övriga län samt 25 procent av älgavgifterna tillförts regleringsfonden, hade för år 1939 den av Kungl. Maj:t godkända älgskadan blivit till fullo reglerad samt för åren 1941 och 1942 älgskadan icke i något län blivit lägre ersatt än med omkring 90 procent.

Därest riksdagen lämnar sitt medgivande till här föreslagna bestämmelser om älgskadefonder och älgavgifter, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.

Föreskrifter om älgjaktens omfattning och jakttidernas längd torde för varje år få utfärdas av Kungl. Maj:t i administrativ väg efter förslag från domänstyrelsen samt vederbörande lokala myndighet och sammanslutning. Jag är icke beredd att förorda jägareförbundets förslag att generellt utsträcka den särskilda jakttiden efter älg till två månader men förutsätter, att jakttiden, där speciella skäl därtill föranleda, må kunna utsträckas utöver den nu bestämda längsta tiden, en månad. Skäl kunna anföras såväl för som emot förslaget att under särskild jakttid tillåta fällandet av årskalv av älg. Då avgörande betänkligheter icke synas kunna resas häremot, utgår jag dock från att Kungl. Maj:t må lämna medgivande därtill.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva att älgavgift må uttagas med högst femtio och lägst femton kronor för varje under allmän eller särskild jakttid fälld älg,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de i det föregående angivna grunderna utfärda erforderliga bestämmelser beträffande älgavgifternas sammanförande till älgskadefonder samt de allmänna villkoren för bidrag ur älgskadefond att gälla från och med den 1 juli 1943.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustav T. Roupe.

Älgskadefonderna för åren 1939, 1941 och 1942.

L ä n	Fällda älgar			Älgavgifter; kronor			Godkända skador; kronor			Beviljade ersättningar; kronor	
	1939	1941	1942	1939	1941	1942	1939	1941	1942 ¹	1939	1941
Stockholms	465	769	730	9,010	22,580	23,645	2,269: —	9,761	5,064	1,770: —	7,809
Uppsala	577	1,033	931	12,630	31,725	28 735	5,767: —	23,191	17,324	4,497: —	18,553
Södermanlands	622	800	788	11,850	23,615	24,395	4,669: —	9,073	8,035	3,632: —	7,259
Östergötlands	674	858	832	13,883	25,320	24,610	21,941: —	39,199	41,641	17,114: —	31,359
Jönköpings	356	437	398	5,850	11,640	10,680	7,642: —	9,144	14,473	5,961: —	7,315
Kronobergs	514	818	707	9,405	23,320	19,865	30,269: —	63,600	65,159	23,610: —	50,880
Kalmar	567	828	677	10,440	25,030	20,330	20,442: —	37,836	32,316	15,945: —	30,269
Blekinge	80	152	131	1,605	3,980	3,360	13,350: —	21,013	14,218	10,325: —	16,811
Kristianstads	193	315	274	3,535	8,730	7,625	4,731: —	8,872	8,783	3,690: —	7,098
Malmöhus	21	64	65	510	1,780	1,910	544: —	2,395	1,958	424: —	1,916
Hallands	159	282	313	2,550	7,815	8,510	5,005: —	19,003	24,751	3,904: —	15,203
Göteborgs och Bohus....	50	111	98	750	2,805	2,545	317: —	501	1,002	247: —	401
Älvsborgs	377	618	595	6,015	16,375	16,625	13,941: —	19,473	24,359	10,874: —	15,577
Skaraborgs	332	553	516	6,090	15,765	14,770	7,718: —	12,440	13,656	6,021: —	9,952
Värmlands	632	869	724	12,525	25,755	23,430	8,270: —	11,088	13,505	6,450: —	8,870
Örebro	964	1,239	1,114	20,505	38,895	35,715	26,803: —	33,038	45,182	20,906: —	26,430
Västmanlands	578	903	885	10,350	10,895	48,805	2,009: —	3,209	4,089	1,567: —	2,567
Kopparbergs	940	1,395	1,208	20,940	25,170	22,740	5,608: 50	8,159	9,352	5,608: 50	8,159
Gävleborgs	260	488	487	4,455	9,240	9,645	462: —	1,240	747	462: —	1,240
Västernorrlands	64	120	182	1,035	2,370	3,570	—	—	—	—	—
Jämtlands	324	535	578	5,565	10,200	11,280	—	180	—	—	180
Västerbottens	99	112	207	1,635	1,950	3,060	—	—	560	—	—
Norrbottens	65	103	110	1,305	1,625	1,990	73: —	442	—	73: —	442
Summa	8,916	13,402	12,550	172,488	346,580	367,840	181,830: 50	332,857	346,174	143,080: 50	267,570
Summa för södra älgskadefonden	7,164	10,649	9,778	137,533	296,025	315,555	175,687: —	321,836	335,515	136,937: —	257,549

¹ Av domänstyrelsen.